

Stap dichterbij geavanceerde monitoring van onze biodiversiteit

27.9.2026 - | Naturalis Biodiversity Center

Naturalis Biodiversity Center, TNO, RIVM en Rijkswaterstaat slaan de handen ineen om de biodiversiteit, ofwel de verscheidenheid aan leven, te beschermen. Dankzij een subsidie van 19,4 miljoen euro lanceren zij samen een initiatief voor geautomatiseerde biodiversiteitsmonitoring (ABM), dat van 2026 tot 2030 loopt. Het richt zich op de realisatie van een infrastructuur met sensoren en kunstmatige intelligentie (AI), essentieel voor snelle en grootschalige monitoring om de achteruitgang van biodiversiteit tegen te gaan.

Huidige monitoring
schiet tekort

Biodiversiteit is essentieel voor gezonde ecosystemen die ons voorzien van voedsel, gezondheid, energie, schoon water en andere belangrijke diensten. Helaas laten de gegevens die we nu hebben een zorgwekkend beeld zien: de biodiversiteit neemt af en er vinden grote verschuivingen plaats. De huidige monitoring schiet echter tekort om hier een goed beeld van te krijgen, omdat de metingen niet gestandaardiseerd zijn en niet snel genoeg plaatsvinden om veranderingen direct te volgen. Overheden, bedrijven en de maatschappij hebben echter dringend duidelijke informatie nodig over de huidige staat van de natuur om effectief beleid te kunnen voeren om het verlies van biodiversiteit tegen te gaan. De financiering voor het initiatief *Automated Biodiversity Monitoring* (ABM) vanuit de FTO-subsidie van de Rijksoverheid biedt een direct antwoord op deze dringende behoefte.

Infrastructuur
met sensoren en AI

Het ABM-initiatief richt zich op de realisatie van een infrastructuur voor geautomatiseerde biodiversiteitsmonitoring op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Deze infrastructuur zal gebruik maken van slimme technologieën zoals sensoren en AI om de biodiversiteit snel en op grote schaal te meten, wat een efficiënte en kosteneffectieve aanpak biedt.

Prof. dr. Vincent Merckx, hoofdaanvrager en wetenschappelijk directeur van Naturalis, legt uit: "Binnen dit initiatief hoeven we niet opnieuw het wiel uit te vinden. Bij Naturalis hebben we al samen met verschillende partijen baanbrekende technieken ontwikkeld voor het herkennen en monitoren van soorten. We gaan die kennis en techniek nu opschalen om een nationale dienst te creëren. Samen met onze partners TNO, RIVM en Rijkswaterstaat zetten we autonome veldstations in die op een centraal AI-systeem worden aangesloten, zodat we de biodiversiteit van heel Nederland in kaart kunnen brengen."

Conceptuele weergave ABM veldstation. Credits: Naturalis Biodiversity Center.

Innovatie
door samenwerking

TNO gaat zich bezighouden met de technische ontwikkeling van deze veldstations (sensoren), en RIVM en Rijkswaterstaat met het plaatsen van deze stations in hun meetnetwerken. Naturalis zal zich dus bezighouden met de techniek en het systeem (ook wel de 'infrastructuur' genoemd) waar

deze stations op zullen aansluiten.

Henrik Cornelisson van de Ven, senior wetenschapper bij TNO, benadrukt de bredere impact: "TNO is trots dat wij het uitstekende werk van Naturalis mogen ondersteunen. Met onze expertise in onder meer sensornetwerken en technologievalorisatie versterken wij de slagkracht van het project. Door samen te werken, kunnen we niet alleen de monitoring van biodiversiteit naar een hoger niveau tillen, maar ook waardevolle data genereren die helpt om transitie zo vorm te geven dat ze optimaal zijn voor biodiversiteit in Nederland."

De plaatsing van de stations door RIVM en Rijkswaterstaat is cruciaal voor de dataverzameling. Andries Hof, senior wetenschappelijk medewerker RIVM, is positief over de aanpak: "Door biodiversiteit en milieukwaliteit op dezelfde plekken slim te meten krijgen we meer inzicht in effectieve maatregelen voor het verbeteren van de biodiversiteit."

Ook Ingeborg Absil, directeur Bereikbaarheid en Netwerkkwaliteit bij Rijkswaterstaat, is enthousiast over de samenwerking: "Rijkswaterstaat is bekend als beheerder van asfalt, maar beheert ook veel natuur - en ruim 18.000 ha aan bermen langs het rijkswegennet. ABM biedt waardevolle data in ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de veiligheid op de weg. Ik ben ervan overtuigd dat waar nodig we hiermee natuurontwikkeling en natuurbescherming nog beter hand in hand kunnen laten gaan met het veilig en bereikbaar houden van ons land."

Een schaalbaar
systeem

Wat het ABM-initiatief bijzonder maakt, is dat het een schaalbaar systeem is dat door diverse partijen in heel Nederland kan worden ingezet, variërend van lokale overheden tot bedrijven. Het doel is om de gehele 'BV NL' (het Nederlandse bedrijfsleven en maatschappij) te ondersteunen. Ook de gestandaardiseerde aanpak is opvallend. Dit zorgt ervoor dat de gegevens van hoge kwaliteit en vergelijkbaar zijn, wat een betrouwbaar en volledig beeld van onze natuur mogelijk maakt voor alle gebruikers.

Onderdeel
van een groter geheel

Naturalis bouwt al langer aan een baanbrekende, digitale infrastructuur voor soortenherkenning om de biodiversiteit bijna in realtime te monitoren. "Zie het als een soort 'Buienradar' voor de biodiversiteit waar aan gewerkt wordt", zegt Merckx. "Dit ABM-initiatief vormt een belangrijke schakel binnen het grotere geheel. We zijn dankzij projecten als ARISE, eDentity en BGE al heel ver met DNA-technieken, maar nog wat minder op het gebied van de AI-kant. Met ABM schalen we op en zetten we daarop in."

Ter informatie: vanaf volgende week kan iedereen gebruik maken van ARISE, daarover verzonden we gister dit persbericht.

Meer
informatie

- Dit is een gezamenlijk persbericht van Naturalis Biodiversity Center, [TNO](#), [RIVM](#) en [Rijkswaterstaat](#).

Voor meer informatie over dit project kunt u mailen naar abm@naturalis.nl. Voor algemene vragen kunt u naar de [persafdeling van Naturalis](#).

- De beelden bij dit persbericht kunt u in hogere resolutie vinden in deze map.
- Leadfoto: Conceptuele weergave: ABM zal gebruik maken van slimme technologieën zoals sensoren, AI en DNA-technieken om de biodiversiteit snel en op grote schaal te meten.
Credits: Getty Images.

<https://www.naturalis.nl/over-ons/media/persberichten/stap-dichter-bij-geavanceerde-monitoring-van-onze-biodiversiteit>